

PM 2015:221 RI (Dnr 110-1649/2015)

Kompletterande bestämmelser om upphandling

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid den 23 december 2015

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Kompletterande bestämmelser om upphandling”
hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Finansdepartementet har remitterat promemorian Kompletterande bestämmelser om upphandling till staden. Promemorian innehåller kompletterande bestämmelser om upphandling. Syftet med förslagen, som kompletterar förslagen i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling, är att genomföra delar av de nya upphandlingsdirektiven samt att få till stånd lämpliga följdändringar i andra lagar. Vidare lämnas ett förslag om direktupphandling av koncessioner. Lagändringarna i promemorian föreslås träda i kraft den 1 april 2016.

Remissen i sin helhet finns tillgänglig på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafیکنämnden och Stockholms Stadshus AB.

Stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget som medger möjlighet att direktupphandla koncessioner. Stadsledningskontoret vill också framhålla att upphandlingsreglerna endast bör ta sikte på själva upphandlingsförfarandet.

Servicenämnden instämmer i Finansdepartementets förslag till komplettering av lagrådsremissen.

Socialnämnden ställer sig positiv till promemorians förslag.

Stadsbyggnadskontoret tillstyrker föreslagna förtydliganden.

Trafikkontoret har kommentarer på några av promemorians förslag, bland annat om förslagen gällande upphandlingar av koncessioner.

Stockholms Stadshus AB välkomnar att det införs en möjlighet att direktupphandla koncessioner. Koncernledningen har inga synpunkter på införandet av föreslagna bestämmelser om avslutande av kontrakt som syftar till att uppfylla EU-rättens krav.

Mina synpunkter

Som svar hänvisas till remissinstansernas yttranden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Kompletterande bestämmelser om upphandling”
hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 9 december 2015

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Finansdepartementet har remitterat promemorian Kompletterande bestämmelser om upphandling till staden. Promemorian innehåller kompletterande bestämmelser om upphandling. Syftet med förslagen, som kompletterar förslagen i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling, är att genomföra delar av de nya upphandlingsdirektiven samt att få till stånd lämpliga följdändringar i andra lagar. Vidare lämnas ett förslag om direktupphandling av koncessioner. Lagändringarna i promemorian föreslås träda i kraft den 1 april 2016. Remissen i sin helhet finns tillgänglig på [regeringens hemsida](#).

Promemorian innehåller förslag som kompletterar förslagen i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling. Förslagen syftar till att genomföra delar av de nya upphandlingsdirektiven samt att få till stånd lämpliga följdändringar i andra lagar. Vidare lämnas ett förslag om direktupphandling av koncessioner.

I promemorian redovisas följande förslag.

** Direktupphandling av koncessioner (avsnitt 3 i promemorian)*

Koncessioner vars värden beräknas understiga fem procent av tröskelvärdet, ca 2 400 000 kr, ska få upphandlas utan förhandsannonsering (direktupphandling). Direktupphandling av koncessioner ska även få användas, om upphandling utan föregående annonsering hade fått användas på det direktivstyrda området eller om det finns synnerliga skäl.

Bestämmelser om förbud mot vissa beräkningsmetoder och förbud mot att dela upp en upphandling ska införas för att förhindra kringgående av annonseringsplikten. Direktupphandlingar av samma slag under räkenskapsåret ska läggas ihop vid beräkningen av koncessionens värde. Avtalsspärren ska inte gälla vid direktupphandling.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska anta riktlinjer för direktupphandling.

** Tillgång till kontrakt (avsnitt 4 i promemorian)*

En upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av offentlighetsprincipen ska till den som begär det lämna ut en kopia av det kontrakt som har tilldelats enligt de nya lagarna om offentlig upphandling, upphandling inom försörjningssektorerna och upphandling av koncessioner.

** Avslutande av avtal (avsnitt 5 i promemorian)*

En upphandlande myndighet eller enhet ska se till att avtal som ingås efter upphandling enligt de nya upphandlingslagarna innehåller villkor som gör det möjligt att avsluta dem i vissa situationer där de har tillkommit i strid mot EU-rätten. Bakgrunden är att medlemsstaterna enligt LOU-direktivet, LUF-direktivet och LUK-direktivet ska se till att de upphandlande myndigheterna och enheterna åtminstone i tre angivna situationer – enligt de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt – har möjlighet att säga upp ett kontrakt respektive att avsluta en koncession under dess löptid. Den första situationen är om kontraktet eller koncessionen har varit föremål för en ändring som skulle ha krävt en ny upphandling enligt direktiven. Den andra

situationen är om leverantören vid tilldelningen av kontraktet eller koncessionen befann sig i en situation som utgjorde grund för obligatorisk uteslutning. Det rör sig om fall där leverantören enligt lagakraftvunnen dom har gjort sig skyldig till vissa former av allvarlig brottslighet (t. ex terroristbrott, penningtvätt eller människohandel). Den tredje situationen är om EU-domstolen efter en fördragsbrottstalan av kommissionen finner att en medlemsstat har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt fördragen genom att en upphandlande myndighet eller enhet i medlemsstaten har tilldelat kontraktet eller koncessionen utan att iaktta kraven enligt fördragen och tillämpligt direktiv.

Avslutningsvis föreslås vissa följdändringar i lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för fysioterapi.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2016.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget som medger möjlighet att direktupphandla koncessioner. Den möjligheten finns inte i lagrådsremissen, vilket flera remissinstanser vänt sig emot. Genom ett sådant förfarande kan mindre upphandlingar genomföras snabbare och med lägre transaktionskostnader. Förslaget avseende tillgång till kontrakt berör inte staden, som ju omfattas av tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingars offentlighet. Inte heller förslaget om följdändringar i lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för fysioterapi berör staden. Genom förslagets bestämmelser om avslutande av kontrakt utsträcks regelverket om upphandling till att även avse parternas kontrakt. Förslaget i denna del är en ren implementering av direktiven. Stadsledningskontoret vill ändå framhålla att upphandlingsreglerna endast bör ta sikte på själva upphandlingsförfarandet. På samma sätt som andra kommersiella kontrakt bör upphandlingskontrakten så långt som möjligt omfattas av avtalsrätten.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2015 följande.

Servicenämnden åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Mervi Mäkinen m.fl. (S) anmäler att de inte deltar i beslutet.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Serviceförvaltningen instämmer i finansdepartementets förslag till komplettering av lagrådsremissen. Det är positivt att förslagen till lagändringarna tydliggörs.

Förvaltningen stödjer förslaget om bestämmelser om tillgång till kontrakt. Det är bra att det blir en reglering så att de upphandlande myndigheter och enheter som inte omfattas av offentlighetsprincipen och offentlighets- och sekretesslagen (OSL) istället omfattas av bestämmelserna i upphandlingslagarna.

Förvaltningen menar att det är bra att koncessioner regleras så att de får likvärdig struktur. Vidare stödjer förvaltningen förslaget att de ska kunna direktupphandlas.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2015 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till promemorians förslag gällande de kompletterande bestämmelserna om upphandling.

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret redogör här för sina generella synpunkter på förslaget. Förslaget innebär en del förtydliganden, vilket kontoret ser som positivt. Vi har i vårt remissvar valt att inte kommentera specifika delar av förslaget då stadsbyggnadskontoret tillstyrker föreslagna förtydliganden.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Promemorian avhandlar tillägg till den tidigare Lagrådsremissen ”Nytt regelverk om upphandling” (Stockholm den 4 juni 2015). Huvudsakligen införs därvidlag Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU i svensk lag.

Kontoret väljer att enbart kommentera de av promemorians förslag som i första hand direkt berör kontoret och den klassiska sektorn:

- 6 nya paragrafer. 12 kap 20-23 §§, 17 kap 15 § och 19 kap 31 a §.
- Förslag om direktupphandling av koncessioner

Trafikkontorets synpunkter

12 kap 20 §.

Tolkningen av andra styckets text ”... skulle medföra skada...” blev enklare om det stod ”... skulle kunna medföra skada ...”.

Huruvida skada verkligen uppkommer i ett senare skede är ju en rent hypotetisk fråga.

12 kap 21§

Tolkningen av första styckets text "...ska behandlas skyndsamt." är öppen för olika värderingar och så måste det kanske vara med tanke på olika faktorer som spelar in vid en sekretessbedömning. En vägledande kommentar vore dock på sin plats för de upphandlande myndigheternas möjlighet att bedöma sina organisationers resurser.

12 kap 22§

Ingen kommentar.

12 kap 23§

Om detta innebär att överklagande inte som tidigare ska gå via den upphandlande myndigheten (Nämnden/kontoret i vårt fall) är det visserligen en anpassning till övriga överklaganderutiner men kanske inte så bra rent praktiskt. Kan komma att ytterligare belasta domstolarna arbete. En del ärenden kan vi i dagsläget klara upp utan att involvera domstolarna.

17 kap 15§

Bra. Sådana villkor har vi ju redan införda i våra förfrågningsunderlag, avtal och kontrakt.

19 kap 31 a §

Se kommentar ovan under "12 kap 20§

Direktupphandling av koncessioner.

Förslaget till ny lag "Lagen om upphandling av koncessioner, LUK" innebär, som kontoret uppfattar saken, att även tjänstekoncessioner ska styras och upphandlas enligt lagtext.

Tidigare har detta enbart gällt byggkoncessioner.

Regler är nog bra, men frågan är om det ändå inte är att gå onödigt långt att lagstifta om något som kanske inte behöver betraktas som upphandling och som fungerat bra ändå.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 23 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Finansroteln har remitterat promemorian "*Kompletterande bestämmelser om upphandling*" till bland annat Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Stockholm Vatten Holding AB, Stockholms Hamn AB, Stockholm Stads Parkerings AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB. Nedan följer en redovisning av Svenska Bostäders remissvar i huvudsak. Remissvaret i sin helhet återfinns i bilagan. Övriga bolag väljer att avstå från att svara på remissen eller har inga vidare synpunkter kring vad som framförs i remissen och avstår därför ifrån att yttra sig i ärendet.

I föreliggande promemoria från Finansdepartementet lämnas förslag som kompletterar förslagen i lagrådsremissen "*Nytt regelverk om upphandling*", som regeringen beslutade om den 4 juni 2015. Lagrådsremissen innehåller förslag till en ny lag om offentlig upphandling och en ny lag om upphandling inom försörjningssektorerna. Vidare innehåller lagrådsremissen förslag till en lag om upphandling av koncessioner¹.

¹ Tjänstekontrakt där leverantören står risken och ersättningen består i rätten att uppbära avgifter direkt från brukarna. Exempelvis inkassotjänster, lånecyklar och parkeringsövervakning.

I promemorian lämnas ett förslag om direktupphandling av koncessioner. Koncessioner vars värden beräknas understiga fem procent av tröskelvärdet ska få upphandlas utan förhandsannonsering (direktupphandling). Direktupphandling av koncessioner ska även få användas, om upphandling utan föregående annonsering hade fått användas på det direktivstyrda området eller om det finns synnerliga skäl. Vidare föreslås att en

upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av offentlighetsprincipen ska till den som begär det lämna ut en kopia av upphandlingskontraktet. Förslaget innehåller också bestämmelser enligt vilka en upphandlande myndighet eller enhet ska se till avtal som ingås efter upphandling enligt de nya upphandlingslagarna innehåller villkor som gör det möjligt att avsluta dem i vissa situationer där avtalen har tillkommit i strid mot EU-rätten.

Lagändringarna i promemorian föreslås träda i kraft den 1 april 2016.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder tillstyrker utredningens förslag gällande ändring i punkten 2.1 kapitel 17. ”Införandet av klausul som medger avslut av kontrakt och ramavtal” om avtal har tillkommit i strid mot EU-rätten.

Övriga förslag om kompletteringar som avser verksamheter som inte omfattas av Offentlighetsprincipen och lagstiftning för LUF och LUK, väljer Svenska Bostäder att inte ta ställning till (*bilaga*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen välkomnar att det införs en möjlighet att direktupphandla koncessioner. Den möjligheten finns inte i lagrådsremissen, vilket flera remissinstanser vände sig mot. Det framstod som omotiverat att reglera koncessionstilldelning hårdare än övrig upphandling. Genom att möjligheten till direktupphandling införs kan mindre upphandlingar genomföras snabbare och med lägre transaktionskostnader. Förslaget om tillgång av kontrakt avser upphandlande myndigheter som inte omfattas av offentlighetsprincipen och berör därför inte koncernen. Koncernledningen har inga synpunkter på införandet av föreslagna bestämmelser om avslutande av kontrakt som syftar till att uppfylla EU-rättens krav.